

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Mfv. III.10.669/2013/6.szám

A Kúria a dr. Horváth Balázs pártfogó ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt Megyei Kormányhivatal Nyugdíjbiztosítási Igazgatósága alperes ellen társadalombiztosítási határozat bírósági felülvizsgálata iránt a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon 4.M.880/2012. szám alatt indított és a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2013. július 9-én kelt 4.M.880/2012/19. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.M.880/2012/19. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A pervesztes felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját és a felülvizsgálati eljárás illetékét a magyar állam viseli.

I n d o k o l á s

Az alperes a 2012. április 4-én kelt határozatával azért utasította el a felperes öregségi nyugdíj iránti igénybejelentését, mert az

1955. augusztus 2. és 1979. július 19. közötti időszakban összesen 341 nap szolgálati időt szerzett, így az öregségi nyugdíj megállapításához szükséges legalább 20 év, illetve az öregségi résznyugdíj megállapításához szükséges 15 év szolgálati idővel nem rendelkezik.

A másodfokú szerv az elsőfokú határozatot - a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (Tny.) 18. § (2)-(3) bekezdése és 43. § (2) bekezdése alkalmazásával - helybenhagyta. A határozat indokolása szerint a felperes által kért, a M. Vállalatnál az 1950-es évektől folytatott magángyűjtői tevékenység időszakát nem lehetett szolgálati időként elismerni. A felperes által csatolt, a gyűjtőkereskedés gyakorlásának egyes kérdéseiről szóló 3/1957.(VII.26.) BkM rendelet (BkMr.) a gyűjtőkereskedésre jogosító igazolvány kiadását szabályozta, a gyűjtőkereskedők a magánkereskedés gyakorlásáról szóló 1957. évi 17. törvényerejű rendelet (Tvr.) alapján magánkereskedőnek minősültek, akik - nyugdíjjárulék fizetés esetén - csak 1970. január 1-jétől válhattak biztosítottakká. A felperes igazolványa a társadalombiztosítási jogviszony létrejöttét nem bizonyítja, a társadalombiztosítási szervek nyilvántartása szerint magánkereskedőként nem volt bejelentve. A M. Vállalat iratőrzőjénél lefolytatott ellenőrzés nem vezetett eredményre, az E. Zrt. a felperesre nézve adatot szolgáltatni nem tudott, a másodfokú eljárás során lefolytatott tanúbizonyítás pedig azt igazolta, hogy a felperes a tevékenységét nem munkaviszony keretében végezte, nem állt biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonyban.

A Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a felperes keresetét, amelyben az 1955. és 1990. év közötti időszak szolgálati időbe való beszámítását, elsődlegesen 35 évben, másodlagosan 20 évben történő elismerését kérte - a társadalombiztosításról szóló 1975. évi II. törvény (T.), a T. végrehajtásáról szóló 17/1975.(VI.14.) MT rendelet (MTr.) 137. § (1) bekezdése, 265. § (1) bekezdése, 271. §-a, a 3/1975.(VI.14.) SZOT szabályzat (SZOT szabályzat) 243. § (1) bekezdése, a Tny. 43. § (2) bekezdése, a BkMr. 4. § (1) bekezdése és Tvr. 4. § (2) bekezdés b) pontja, 8. § (2) bekezdése alkalmazásával - elutasította.

Az ítélet indokolása szerint a T. hatályba lépéséig három önálló nyugdíjrendszer (munkaviszonyban állók, mezőgazdasági termelőszövetkezeti tagok és kisiparosok, magánkereskedők nyugdíjrendszere) volt érvényben, amelyet a T. hatályba lépésétől egységes nyugdíjrendszer váltott fel. A kötelező nyugdíjbiztosítás a magánkereskedőkre 1970-től került bevezetésre, így e tevékenység ideje csak 1970-től számíthat szolgálati időnek, amennyiben a magánkereskedő 1970. január 1. és 1975. június 30. között nyugdíjjárulékot, 1975. július 1-jétől 1988. december 31-ig társadalombiztosítási járulékot, 1989. január 1. és 1991. március

31. között pedig társadalombiztosítási és nyugdíjjárulékot is fizetett. A magángyűjtői igazolvány csupán a tevékenység végzésére való jogosultságot igazolta, a felperes munkakönyvében szereplő adatokat, amely a M. Vállalatnál 1976. szeptember 1. és 1976. december 1. között fennállt munkaviszonyt bizonyította, az alperes szolgálati időként figyelembe vette.

A bíróság nem fogadta el a felperes azon előadását, amely szerint a M. Vállalat a begyűjtött, hasznosítható hulladék ellenértékéből a nyugdíjjárulékokat levonta. Az ítéleti érvelés szerint a felperes hivatkozását cáfolta, hogy a perbeli időszakban a magánkereskedőnek - a társadalombiztosítási igazgatóság felé teljesítendő bejelentési kötelezettség mellett - az MTr. 271. §-ban előírt mértékű járulékfizetési kötelezettsége is volt. A felperesnek a nyugdíjjárulékok „automatikus” levonására vonatkozó előadását az általa állított tanúk - részletesen ismertetett - vallomása és az általuk adott írásbeli nyilatkozatok sem támasztották alá.

A bíróság a lefolytatott bizonyítás alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperes 1970-ig nem szerezhette, ezt követően pedig - a munkakönyvvél is igazolt időszakon túl - a beállási, járulékfizetési kötelezettség teljesítése bizonyítatlansága okán nem szerzett szolgálati időt. A tanúvallomások azt igazolták, hogy a felperesnek teljesített kifizetésekből történtek levonások, azt azonban, hogy ezekre társadalombiztosítási, illetőleg nyugdíjjárulék címén került sor, nem lehetett megállapítani, azt a Megyei Kormányhivatal Nyugdíjbiztosítási Igazgatóságának Nyilvántartási Osztálya bírósági megkeresésre adott válasza sem igazolta.

A jogerős ítélet ellen a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben annak hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő határozat hozatalát, másodlagosan a munkaügyi bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítását, valamint az alperes költségekben való marasztalását kérte a Pp. 339. § (1) bekezdése, 221. § (1) bekezdése és a Tny. 43. § (2) bekezdés c) pontja megsértésére hivatkozva.

Álláspontja szerint a bíróságnak a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 72. § (1) bekezdés e) pont ea) alpontját és 50. §-át sértő társadalombiztosítási határozatot hatályon kívül kellett volna helyeznie és figyelemmel kellett volna lennie az elkövetett lényeges eljárási szabályszegésekre is: a közigazgatási hatóságok nem derítették fel kellőképpen a tényállást, nem értékelték megfelelően a bizonyítékokat, ezért téves következtetéseket vontak le. A bíróságnak figyelembe kellett volna vennie azt is, hogy a másodfokú határozat indokolása hiányos, nem tartalmazza a bizonyítás eredményét és a tanúvallomások mellőzésének indokait

sem. A bíróságnak a közigazgatási határozatot az indokolás - jogorvoslati jogot korlátozó - hiányosságai miatt is hatályon kívül kellett volna helyeznie.

A felperes kifogásolta az „illetékes hatóságok, szervek megkeresésére és nyilvántartásaik bekérésére” irányuló bizonyítási indítványai mellőzését és azon jogszabályhelyek megjelölésének elmaradását is, amelyek alapján a bíróság indítványait elutasította. Állította, hogy a tényállásból és a bizonyítékokból a bíróság helytelen következtetést vont le, az alkalmazott jogszabályi rendelkezéseket helytelenül értelmezte.

A felperes - megismételve a perbeli előadását, miszerint mindenkori jövedelméből „automatikusan” levonták a járulékokat -, hivatkozott arra, hogy állítását az okiratok és a két tanú vallomása is bizonyította. A közigazgatási szerv és a bíróság alapos indok nélkül nem kérdőjelezhetette volna meg a tanúvallomásokat; az a tény, hogy az alperes nyilvántartásai és a M. Vállalat jogutódja nem tudott okiratokat csatolni, nem cáfolta a biztosítási jogviszony fennállását. A bíróság a bizonyítékokat nem jogszerűen mérlegelte, így a tényállás is helytelen, a társadalombiztosítási nyilvántartások alapján nem igazolt idők igazolása - a felperes álláspontja szerint - a Tny. 43. § (2) bekezdés c) pontja alapján, egyéb hitelt érdemlő módon megtörtént.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte annak megalapozottságára hivatkozva. Kiemelte, hogy a felperes által megjelölt időszak szolgálati időkénti beszámítására a Tny. végrehajtásáról szóló 168/1997. (X.6.) Korm. rendelet 35. § (1) bekezdése és a Tny. 43. § (2) bekezdése alapján nem volt lehetőség, a bíróság jogszabálysértés nélkül döntött a kereset elutasításáról.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

A Pp. 339. § (1) bekezdése szerint, ha a törvény ettől eltérően nem rendelkezik, a bíróság - az ügy érdemére ki nem ható eljárási szabály megsértésének kivételével - a jogszabálysértő határozatot hatályon kívül helyezi, és szükség esetén a közigazgatási határozatot hozó szervet új eljárásra kötelezi.

A Pp. 221. § (1) bekezdése szerint az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyeken a bíróság ítélete alapszik. Meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a

bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tényt nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte.

A peradatok szerint a másodfokú társadalombiztosítási szerv határozata meghozatala során a lefolytatott tanúbizonyítás eredményét - a tanúk előadásának ismertetése nélkül ugyan, de - figyelembe vette (3. old. 2. bek.), határozatában a döntése alapjául vett tényállást megállapította, a rendelkezésre álló bizonyítékokat felsorolta és értékelte. A határozat indokolása nem szenved olyan hiányosságokban, amelyek az érdemi bírósági felülvizsgálatot lehetetlenné, a Ket. felperes által felhívott rendelkezései lényeges megsértésének megállapítását, emiatt a határozatok hatályon kívül helyezését indokoltá tették volna. A munkaügyi bíróság ítéletében valóban nem tért ki arra, hogy a Ket. 50. §-a és 72. § (1) bekezdés e) pont ea) alpontja sérelmét milyen okok miatt nem találta megállapíthatónak, ez az eljárási szabályszegés azonban, figyelemmel arra, hogy az ítélet indokolásából kitűnik, hogy a bíróság miért nem osztotta a felperes álláspontját, a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére nem adott alapot.

A Tny. 43. § (2) bekezdése szerint a szolgálati időt a társadalombiztosítási igazgatási szervek nyilvántartása alapján kell számításba venni. A társadalombiztosítási igazgatási szervek nyilvántartásai alapján nem igazolt szolgálati időket - ha jogszabály másként nem rendelkezik - abban az esetben kell figyelembe venni, ha azokat az igénylő

- a) a foglalkoztató által kiállított egykorú eredeti okirattal (igazolással), vagy
- b) a foglalkoztató eredeti nyilvántartásai alapján kiállított igazolással, vagy
- c) egyéb hitelt érdemlő módon bizonyítja.

A felperes a fenti rendelkezés megsértését lényegében amiatt állította, mert a lefolytatott bizonyítás, különösen a tanúvallomások és a tanúk felperes által csatolt írásbeli nyilatkozatai alapján a bíróságnak okszerűen arra a következtetésre kellett volna jutnia, hogy a vitatott idők szolgálati időnek minősülnek. E kifogás alapján a Kúriának - a felülvizsgálati kérelem tartalma szerint - vizsgálnia kellett azt is, hogy a jogerős ítélet megfelel-e a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt követelményeknek.

A Pp. 206. § (1) bekezdése szerint a bíróság a tényállást a felek

előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg; a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli, és meggyőződése szerint bírálja el.

A Kúria töretlen gyakorlata értelmében (BH 1995.193., BH 1999.44., stb.) a bizonyítékok mérlegelésén alapuló ítélet felülvizsgálattal eredményesen csak akkor támadható, ha a bizonyítékok mérlegelése okszerűtlen vagy iratellenes volt. A felülvizsgálati eljárás keretében a bíróság mérlegelési körébe tartozó kérdés általában nem vizsgálható, és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. A felülvizsgálat csak arra szorítkozhat, hogy a mérlegelés körébe vont adatok, tények értékelésénél nincs-e nyilvánvalóan helytelen következtetés. Az erre alapított felülvizsgálati kérelem csak akkor lehet eredményes, ha a jogerős ítéletben megállapított tényállás iratellenes, illetőleg a bíróság a bizonyítékokat - azok egybevetése során - nem a maguk összességében értékelte, és ennél fogva a megállapított tényállás nyilvánvalóan okszerűtlen, vagyis lényeges logikai ellentmondást tartalmaz. A jogerős ítélet ilyen jellegű eljárási fogyatékoságban nem szenved.

A perben nem volt vitás, hogy a társadalombiztosítási szervek nyilvántartása nem tartalmazott olyan adatot, amelynek alapján a vitatott időszak szolgálati időnek minősült, az okirati bizonyítékok, tanúvallomások a tevékenység munkaviszony keretében való végzését nem igazolták. A közigazgatási eljárásban és a perben beszerzett okirati bizonyítékok, a meghallgatott tanúk vallomása, illetve írásbeli nyilatkozataik - a jogerős ítéletben kifejtetteknek megfelelően - nem voltak alkalmasak a társadalombiztosítási, illetve nyugdíjjárulék levonás megtörténtének alátámasztására. A M. Vállalat volt igazgatója és áruforgalmi előadója a közigazgatási eljárásban írásban előbb a felperes által leadott áru ellenértékéből a „megállapított hivatalos százalék”, illetve a vállalat központjában összegyűjtött, a „társadalombiztosítás esedékes százalékának” levonásáról nyilatkoztak; az igazgató utóbb, tanúként azt adta elő, hogy nem tartja valószínűnek, hogy a M. Vállalat a felperes után fizetett volna nyugdíjjárulékot, az áruforgalmi előadó pedig erre nézve nem nyilatkozott. A felperes a perben is csatolt az utóbbi személytől származó írásbeli nyilatkozatot, amely szerint „a levonandó adó, illeték befizetését a vállalat intézte, amit a leadott áru ellenértékéből a gyűjtőktől levont”. Az igazgató, akit a bíróság a perben tanúként hallgatott meg, azt adta elő, hogy a felperest az áruleadás helyszínéül szolgáló telephelyeken „fizették ki” és úgy gondolja, hogy „ott le is vontak tőle mindent, amit le kellett vonni, ami jogszabály alapján levonandó volt”; arra nézve, hogy „az társadalombiztosítási járulék volt vagy más”, nyilatkozni nem tudott. A tanú ezen túl azt adta elő, hogy az áruleadáskor, az „aktuális kifizetés után minden olyan kötelezettséget levontak, és

lehet, hogy ez járulék is volt, amelyet az akkori jogszabályok szerint kellett abból vonni".

A felperes a peresített időszakban - a tanúk nyilatkozataiból, vallomásaikból, az okirati bizonyítékokból és a társadalombiztosítási nyilvántartás adataiból egyértelműen megállapíthatóan - az alperes által elismert, munkakönyvvél is igazolt időszak kivételével - nem állt a M. Vállalattal munkaviszonyban, a M. Vállalatot társadalombiztosítási, illetve nyugdíjjárulék levonási kötelezettség nem terhelte. A felperes ezen időszakban - ahogyan arra a munkaügyi bíróság helyesen mutatott rá -, szolgálati időt a magánkereskedőkre irányadó szabályok szerinti járulékfizetés teljesítésével szerezhette volna, ennek megtörténtét azonban a felperes sem állította. Mindezek miatt a tanúk nyilatkozatai, vallomásai nem szolgálhattak alapul a szolgálati idő elismerésére és nem volt ok a felperes által felajánlott további tanúbizonyítás, és az általa konkrétan meg nem nevezett „illetékes szervek” megkeresésére irányuló bizonyítás elrendelésére sem.

A fentiek alapján a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet meghozatala során a bíróság az ügy érdemére kiható lényeges eljárási szabályszegést nem követett el, a jogerős ítélet nem sérti a Tny. 43. § (2) bekezdését sem, ezért azt - a Pp. 275. § (3) bekezdése alkalmazásával - hatályában fenntartotta.

Az alperes a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségei megtérítését nem kérte, ezért a Kúria e tárgyban a Pp. 78. § (2) bekezdése alapján mellőzte a határozathozatalt.

A Kúria a peresztes felperest képviselő pártfogó ügyvéd díjáról a 2003. évi LXXX. törvény 11/A. §-a, a felülvizsgálati eljárás illetékéről a Tny. 81. §-a alapján határozott.

Budapest, 2014. szeptember 22.

Dr. Zánthy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

kúriai tisztviselő